

ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ

Кафедра психології

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БК 2.2.1. ПСИХОЛОГІЯ ЦІННОСТЕЙ

ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ
денної та заочної форми навчання

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 053 «ПСИХОЛОГІЯ»

Курс	II	
Семестр	III	
Вид контролю	Залік	
Кількість годин / кредитів	60 год. / 2 кредити	
з них:	А. ф. н.	з. ф. н.
<i>лекції</i>	–	10 год.
<i>практичні</i>	–	10 год.
<i>семінарські</i>	–	–
<i>індивідуальні завдання</i>	–	10 год.
<i>самостійна робота</i>	–	30 год.
Викладач	Нежинська Олена Олександрівна, к.психол.н., доцент	
Email:	o_nezhynska@ukr.net	
Консультації	ПН, ЧТ – 14 ⁰⁰ –16 ⁰⁰	

2019

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологія цінностей як наука і навчальна дисципліна; теоретико-методологічні засади дослідження проблеми цінностей; структурно-функціональна модель становлення цінностей; психологічна діагностика становлення цінностей особистості; закономірності, механізми та соціально-психологічні фактори становлення цінностей особистості; аксіологічний аспект розвитку особистості.

Міждисциплінарні зв'язки.

Дисципліна «Психологія цінностей» відповідно до структурно-логічної схеми дисциплін, вивчається на основі знань, отриманих аспірантами з дисциплін «Теоретико-методологічні проблеми психології», «Психологічний розвиток особистості», «Людина в соціумі: психологічні аспекти наукового пізнання», «Наукові школи в психології» тощо.

Метою викладання навчальної дисципліни є поглибити знання аспірантів про цінності як концепт; аналіз методологічних підходів до трактування проблем цінностей в спадщині класиків психології та соціології ХХ століття; обґрунтувати особливості методики дослідження цінностей; розкрити сутності дослідження ціннісних процесів у сучасному суспільстві та становлення цінностей особистості; сприяти розвитку у аспірантів творчих здібностей, почуття особистої соціальної відповідальності.

Основні завдання вивчення дисципліни полягають в теоретичній та практичній підготовці аспірантів фаху з питань:

- підвищення наукового розуміння сутності цінностей;
- освоєння понятійного апарату психології цінностей і специфіки ціннісної проблематики з огляду науки;
- ознайомлення з формами і механізмами взаємозв'язку цінностей з культурою соціуму, його соціальною структурою і типом особистості;
- пізнання чинників, форм прояву та наслідків ціннісних змін у соціокультурному світі;
- спрямування на розвиток здатності аналізувати спільні явища на підставі єдності пізнавального і ціннісного підходів до соціокультурної дійсності.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни аспірант повинен набути такі компетентності:

Загальні компетентності

Інструментальні компетентності:

- здатність до формування світогляду, розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури;
- розуміння сутності та принципів розвитку суспільства, природи і мислення;
- знання і уміння оперувати філософськими категоріями та поняттями;
- уміння критично оцінювати і прогнозувати соціальні, економічні, політичні, екологічні, культурні та інші події та явища;
- розуміння культурологічних питань сучасності, які розглядаються з позицій вшанування традицій і звичаїв свого народу та культурного надбання людства;
- здатність творчо мислити, вміння доводити та відстоювати власну думку;
- здатність до аналізу концептуальних засад та визначення сутності психології конфлікту, основних її категорій;
- знання і уміння оперувати біологічними, психологічними категоріями та поняттями;
- здатність до саморегуляції та здорового способу життя;
- розуміння необхідності та вміння вести здоровий спосіб життя, фізичне самовдосконалення;
- уміння дотримуватися режиму роботи та відпочинку, підтримувати працездатність і здоровий спосіб життя;
- здатність працювати з інформацією у тому числі в глобальних комп'ютерних мережах;
- уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел;
- здатність до організації та планування аналітичної діяльності у сфері дослідження з анатомії та еволюції нервової системи;
- уміння будувати комунікаційну мережу для обміну інформацією та зворотного зв'язку, вести кореспонденцію;
- знання інформаційних потреб суспільства, інформаційно-пошукових ресурсів і стратегій у системі засобів масової комунікації;
- знання організаційно-функціональних, програмно-технологічних, лінгвістичних засобів системно-мережевої взаємодії та пошуку в документально-інформаційних системах;
- уміння з формування та розвитку інформаційно-когнітивних технологій стандартизації та систем управління якістю у сферах соціальної інформації.

Міжособистісні компетентності:

- здатність здійснювати комунікаційну діяльність;
- уміння усного і письмового спілкування державною мовою;
- уміння використовувати невербальні засоби комунікації;
- здатність дотримуватися загальноприйнятих норм поведінки та моралі в міжособистісних відносинах;
- уміння донести до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності;
- уміння зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, а також знання та пояснення до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;
- навички та уміння формування міжособистісних стосунків у колективі при відстоюванні власної позиції під час дискусії;
- етичні зобов'язання при опануванні до виступів доповідачів;
- уміння використовувати іноземні мови у професійній діяльності.
- позитивне ставлення до несхожості та інших культур;
- розуміння і дотримання етичних цінностей, у т.ч. у професійній діяльності;
- розуміння традицій і звичаїв інших культур, уміння проявляти толерантне ставлення;
- уміння протистояти проявам расової, національної, вікової дискримінації, гендерної нерівності;
- здатність працювати у міжнародному середовищі;
- уміння використовувати іноземну мову для забезпечення результативної професійної діяльності;
- уміння спілкуватися з експертами з інших галузей;
- здатність до критики та самокритики;
- уміння критично оцінювати явища, ситуації, діяльність осіб, спираючись на отриманні знання;
- здатність до критики та самокритики під час дискусії;
- взаємодія (робота в команді);
- уміння працювати у команді.

Системні компетентності:

- здатність працювати самостійно й автономно;
- уміння організовувати процес виконання завдань у відповідності до принципів управління;
- здатність діяти з позицій соціальної відповідальності, займати активну громадянську позицію;
- здатність займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості;
- здатність захищати свої права людини та громадянина;
- знання й уміння створювати власний імідж та вдосконалювати його складові: зовнішній вигляд, манери;

- уміння встановлювати життєві цілі, визначати їх пріоритетність, планувати власну кар'єру;
- уміння добирати і використовувати методи соціально-психологічного впливу у професійній та інших сферах діяльності;
- здатність виконувати професійну діяльність у відповідності до стандартів якості;
- знання й уміння, щоб забезпечувати якісне виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлення норм, нормативів, технічних умов тощо;
- здатність вносити рекомендації по введенню нових чи змін існуючих вимог до якості;
- здатність до формування культури мислення, її сприйняття;
- уміння формулювати і висловлювати думки та своє ставлення до подій, ситуацій виробничого характеру, уміння слухати та сприймати думки інших;
- здатність до навчання;
- розуміння й усвідомлення меж своїх знань, уміння набувати і засвоювати нові знання;
- здатність застосовувати знання на практиці;
- уміння вибирати альтернативні методи навчання;
- критично мислити та генерувати креативні ідеї та вирішувати важливі проблеми на інноваційній основі;
- здатність працювати самостійно при опрацюванні джерел, підготовці доповіді з презентацією, підготовці альтернативних підходів до висвітлення теми дискусії;
- турбота про якість доповіді та презентації;
- бажання досягти успіху при обговоренні тем доповідей з презентацією;
- уміння реалізовувати проекти в сфері вирішення питань психології конфлікту;
- здатність формувати нові ідеї (креативність);
- уміння формулювати та ініціювати нові ідеї, формулювати її мету, завдання, необхідні ресурси;
- уміння використовувати загальнонаукові та креативні методи пізнання у професійній діяльності;
- здатність провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності;
- здатність адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності;
- уміння розвивати особисту стресовитривалість, саморегуляцію, уникати не допускати систематичного перевантаження організму, підтримувати психоемоційне здоров'я;
- уміння зберігати трудову активність у екстремальних ситуаціях.

Фахові компетентності

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- понятійно-категоріальний апарат з дисципліни;
- основні наукові підходи в межах психологічного вивчення цінностей і ціннісно-сислової сфери особистості;
- витоки психології цінностей, основні аспекти психічних явищ, пов'язаних із нею;
- особливості смислової структури свідомості особистості;
- онтологічний, феноменологічний та діяльнісний аспекти смислової реальності;
- типології, види, форми і структури цінностей;
- ціннісно-сислову регуляцію особистості;
- динамічний принцип організації смислової системи особистості;
- соціальні та індивідуально-психологічні особливості цінностей особистості;
- методології дослідження цінностей;

уміти:

- успішно застосовувати знання з типології, видів, форм і структур цінностей;
- визначати механізми і функції цінностей;
- враховувати соціальні та індивідуально-психологічні особливості цінностей особистості в процесі професійної діяльності;
- використовувати методології дослідження цінностей;
- використовувати ціннісний (соціологічний і міждисциплінарний) підхід при аналізі складних соціальних явищ і процесів;
- визначати соціально-психологічні чинники, що впливають на процес формування та функціонування цінностей як на рівні індивідуальної особистості, так і на рівні сучасного суспільства;
- виокремлювати соціально-психологічні причини та пояснювати соціальні наслідки спотворення функцій соціальних та індивідуальних цінностей.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Підготовка аспірантів з курсу «Психологія цінностей» потребує використання активних форм навчання, які наближують навчальний процес до реальних професійних ситуацій.

Для активізації процесу навчання аспірантів у ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

✓ *на лекціях* чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага аспірантів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються аспіранти до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

✓ *на практичних заняттях* запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо;

✓ *на семінарських заняттях* обговорюються основні проблеми теми; проводяться дискусії, спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу, які сприяють активізації пізнавальної діяльності аспірантів, формуванню самостійності суджень, умінню відстоювати власні думки, аргументувати їх на основі наукових фактів та сприяють оволодінню фундаментальними знаннями, допомагають розвивати логічне мислення, формувати переконання, оволодівати культурою толерантності.

✓ *самостійну роботу аспіранта* викладач планує разом з аспірантом під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи аспірантів є контроль відвідування аспірантами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

Структура навчальної дисципліни
для студентів заочної форми навчання

Назва змістовних модулів, тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семі- нарські	прак- тичні	сам. робота	індивід. робота
	60	10	10	-	30	10
Модуль I						
Змістовний модуль 1. Витоки психології цінностей, аспекти вивчення психічних явищ, теоретичне підґрунтя психології цінностей						
<i>Тема 1.</i> Психологія цінностей як наукова і навчальна дисципліна	7	1	1	-	5	-
<i>Тема 2.</i> Проблема цінностей в спадщині класиків психології	7	1	1	-	5	-
<i>Тема 3.</i> Ціннісна проблематика в психології ХХ століття	7	1	1	-	5	-
<i>Тема 4.</i> Сучасна типологія цінностей і методика їх дослідження в психології	9	2	2	-	5	-
Разом за змістовним модулем 1	30	5	5	-	20	-
Змістовний модуль 2. Дослідження ціннісних процесів у сучасному суспільстві						
<i>Тема 5.</i> Теоретико-методологічні підстави психологічного дослідження цінностей	6	1	2	-	3	-
<i>Тема 6.</i> Ціннісні зміни в сучасній Україні	7	2	2	-	3	-
<i>Тема 7.</i> Дослідження становлення цінностей особистості	7	2	1	-	4	-
Разом за змістовним модулем 2	20	5	5	-	10	-
Усього годин за модулем I	50	10	10	-	30	-
Модуль II						
ІНДЗ	10	-	-	-	-	10
Усього годин:	60	10	10	-	30	10
<i>Підсумковий контроль - залік</i>						

Методи навчання

Із метою забезпечення максимального засвоєння аспірантами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування; опорні конспекти);
- практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження).

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

Методи організації самостійної роботи студентів:

- читання (робота з підручниками, навчально-методичними посібниками);
- опрацювання першоджерел;
- конспектування;
- ведення термінологічного словника;
- виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Контроль і оцінювання знань, вмінь та навичок аспірантів здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу й складається з двох етапів: поточного та підсумкового.

Накопичення балів аспірантами відбувається у період вивчення дисципліни на підставі **двох основних видів контролю**:

1) **поточного** (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу з окремої теми чи модуля під час вивчення курсу): усне тематичне опитування; модульні контрольні роботи; поточне тестування.

2) **підсумкового** (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу по завершенню курсу): семестровий залік/екзамен; підсумкові контрольні роботи; підсумкове тестування.

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на семінарських заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблення навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Об'єктами поточного контролю знань аспірантів є:

- систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у т.ч. виконання домашніх завдань та розв'язання задач;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання індивідуального завдання.

Підсумковий контроль (залік) передбачає виконання усних та письмових завдань. На залік виносяться вузлові питання, типові комплексні задачі, завдання, що потребують творчого підходу і вміння синтезувати отримані знання.

Об'єктом підсумкового контролю знань аспірантів у формі **заліку** є виконання усних та письмових завдань.

Рейтинг аспіранта із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою. Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань студентів **денної** форми навчання складається з рейтингу навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 75 балів, і рейтингу з атестації – 25 балів. Для студентів **заочної**

форми навчання відповідно – з рейтингу навчальної роботи – 50 балів, і рейтингу з атестації – 50 балів.

Розподіл балів, які отримують аспіранти
денної форми навчання

Поточне тестування, самостійна та контрольна робота							Підсумковий контроль	Сума
Модуль I								
Лекції								
75								
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			25	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
10	10	10	13	10	10	12		

Розподіл балів, які отримують студенти
заочної форми навчання

Поточне тестування, самостійна та контрольна робота							Підсумковий контроль	Сума
Модуль I								
Лекції								
50								
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
7	7	7	7	7	7	8		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

- 90-100 балів – **відмінно** (A, відмінно);
- 82-89 балів – **добре** (B, дуже добре);
- 75-81 балів – **добре** (C, добре);
- 68-74 балів – **задовільно** (D, задовільно);
- 61-67 балів – **задовільно** (E, достатньо);
- 35-60 балів – **незадовільно** (FX, з можливістю повторного складання);
- 1-34 балів – **незадовільно** (F, з обов'язковим повторним курсом).

Критерії оцінювання

Оцінювання знань може здійснюватися в усній та письмовій формі. Об'єктом оцінювання можуть виступати: результати написання тестових, творчих завдань; реферативні доповіді, доповнення, участь у дискусії.

Оцінювання виконаних завдань і відповідей здійснюється з дотриманням принципів систематичності, диференційованості, об'єктивності.

Під час оцінювання враховуються такі критерії:

- характеристики відповіді: елементарна, фрагментарна, повна, логічна, доказова, обґрунтована, творча;
- якість знань: правильність, повнота, осмисленість, глибина, точність, системність;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, підсумовувати.

У процесі перевірки знань використовується модульно-рейтингова система оцінювання. Результати навчальної діяльності оцінюються за 100-бальною шкалою. Критично-розрахунковий максимум для допуску до підсумкового контролю – 75 балів (денна форма навчання), 50 балів (заочна форма навчання). Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж розрахунковий мінімум – 61 бал, вважаються такими, що не виконали навчальний план з дисципліни.

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в робочій навчальній програмі дисципліни. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і аспірантів на першому занятті.

Критерії оцінювання:

«ВІДМІННО» (А, 90-100 балів) – аспірант дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% питань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань;

«ДОБРЕ» (В, 82-89 балів, дуже добре; С, 75-81 балів, добре) – аспірант володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді не менш ніж на 75% питань, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань;

«ЗАДОВІЛЬНО» (D, 68-74 балів, задовільно; E, 61-67 балів, достатньо) – аспірант дає правильну відповідь не менше ніж на 61% питань, або на всі питання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які

виправляє за допомогою викладача; при цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань;

«незадовільно» (FX, 35-60 балів, незадовільно з можливістю повторного складання; F, 1-34 бали з обов'язковим повторним курсом) – аспірант дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі питання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань, загалом має поверхневе уявлення про основний навчальний матеріал, не може ним оперувати.

5. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

1. Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники закладу вищої освіти зобов'язані:

- 1) забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання;
- 2) дотримуватись норм педагогічної етики, моралі, поважати людську гідність майбутніх спеціалістів;
- 3) залучати здобувачів освіти до наукової діяльності;
- 4) дотримуватися в освітньому процесі академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти;
- 5) розвивати в осіб, які навчаються в Інституті, самостійність, ініціативу, творчі здібності;
- 6) дотримуватися законів України, статуту та Етичного Кодексу ІПК ДСЗУ, інших нормативно-правових актів.

2. Здобувачі вищої освіти, зобов'язані:

- 1) дотримуватися вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку Інституту;
- 2) виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
- 3) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
  - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
  - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи, вирішувати задачі та тестові завдання;
  - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно до затвердженого плану;
  - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій, розрахунків згідно з темою заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
  - складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
- 4) дотримуватися академічної доброчесності:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із Інституту.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антоненко Т. Ціннісно-сміслові настанови особистості: теоретичний аспект. Директор школи, ліцею, гімназії. 2014. № 1. С. 37-43.
2. Балл Г.О. Раціогуманістичний підхід до визначення засад ціннісно налаштованої соціальної поведінки. Психологія і особистість. 2015. № 2 (8). Ч. 1. С. 6-22.
3. Боришевський М.Й., Пилипенко Л.І., Пенькова О.І., Яблонська Т.М., Володарська Н.Д. Виховання духовності особистості : навч.-метод. посіб. / ред. М. Й. Боришевський. НАПН України, Ін-т психології ім. Г.С. Костюка. Київ, 2014. 103 с.
4. Братусь Б. С. Леонтьевские основания смысловых концепций личности. Вопросы психологии. 2004. № 3. С. 78-91.
5. Братусь Б. С. Смысловая сфера личности. Психология личности в трудах отечественных психологов: Хрестоматия. 2-е изд. / Сост. Л.В. Куликов. СПб.: Питер, 2016. 464 с.
6. Вірна Ж. П. Мотиваційно-сміслова регуляція у професіоналізації психолога: монографія. Луцьк: Вежа, 2014. 220 с.
7. Казанжи М.Й. Особливості ціннісних орієнтацій осіб із середньою вираженістю фасиліативного потенціалу на етапі трансформаційних перетворень у суспільстві. Психологічні перспективи. 2017. Вип. 16. С. 64-74.
8. Калитеевская Е.Р., Леонтьев Д.А. Пути становления самодетерминации личности в подростковом возрасте. Вопросы психологии. 2014. № 3. С. 49-55.
9. Коберник Л.О. Роль та місце ціннісних орієнтацій у формуванні особистості. Наука і освіта. 2008. № 4/5. С. 28-33.
10. Леонтьев Д.А. Психология смысла: природа, строение и динамика смысловой реальности. Москва: Смысл, 2003. 487 с.
11. Максименко С.Д. Особистість: прогноз розвитку і життєвий шлях. Психолог. 2006. №7 (199). С. 5-11.
12. Москаленко О.В. Структурні компоненти ціннісно-сміислової сфери особистості. Вісник Національного технічного університету України «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка. 2016. № 1 (37). С. 91-98.
13. Романюк Л.В. Становлення цінностей особистості: концептуальна модель та її методологічний потенціал. Психологія особистості. 2013. №1(4). С. 138-148.
14. Романюк Л.В., Корнев М.Н. Ціннісні орієнтації студентів: сутність, структура і психологічні механізми розвитку. Кам'янець-Подільський: Абетка НОВА, 2004. 188 с.